

РЕЦЕНЗІЯ

кандидата педагогічних наук, доцента

Левицької Ірини Миколаївна

на кваліфікаційну наукову працю

Хе Їн

«Формування методичної компетентності майбутніх викладачів фортепіано в процесі ансамблевого музикування»,

представлену на здобуття наукового ступеня доктора філософії зі спеціальності 014 Середня освіта (Музичне мистецтво)

Актуальність теми дисертаційного дослідження. Необхідність швидкого реагування освітньої практики на невизначені умови життя суспільства актуалізувала проблему формування професійної компетентності, та важливої її складової – методичної компетентності. В умовах освітнього плюралізму викладачам потрібно бути гнучкими і готовими до використання різноманітних педагогічних підходів, створення ефективних навчальних стратегій, а також до впровадження інноваційних та продуктивних методичних рішень. Це дозволить їм бути більш адаптивними і реагувати на потреби й індивідуальні особливості учнів. Професійна діяльність викладачів-музикантів багатопрофільна, яка реалізується в педагогічному, музично-виконавському, виховному, організаторському, просвітницькому, методичному напрямках. Це зумовлює необхідність оволодіння майбутніми викладачами професійними компетентностями інтегративного типу з пріоритетом методичного вектору, що забезпечує професійний та особистісний розвиток майбутнього фахівця. Отже, актуальність дослідження Хе Їн не викликає сумніву і очевидна з декількох ракурсів, а саме: сучасні вимоги до освіти постійно змінюються і майбутні викладачі повинні бути готові адаптувати методику викладання до нових викликів; музична педагогіка постійно розвивається і дослідження в цій галузі спрямовують вектор уваги саме на вдосконалення методів навчання та виховання; викладачі фортепіано повинні бути конкурентоспроможними і володіти ґрунтовними професійними знаннями, практичними вміннями й навичками; учні мають різні здібності, потреби і можливості, тому методична компетентність актуалізує процес адаптування навчання до індивідуальних особливостей кожного суб'єкта навчання.

Наукова новизна і теоретичне значення одержаних результатів рецензованого дослідження полягають у тому, що вперше здійснене цілісне дослідження проблеми формування методичної компетентності майбутніх викладачів фортепіано в процесі ансамблевого музикування, а саме: теоретично обґрунтовано, розкрито сутність досліджуваного поняття та його компонентної структури; визначено роль методологічних підходів

(мотиваційно-акмеологічний; системно-когнітивний; художньо-комунікативний; герменевтично-синергійний) та окреслено педагогічні принципи дослідження методичної компетентності; розроблено поетапну методику формування досліджуваної якості; уточнено сутність понять «методи», «методична діяльність», «методична підготовка», «методична самопідготовка», «полівекторність фортепіанної підготовки майбутніх викладачів та майбутніх вчителів музичного мистецтва», «специфіка ансамблевого музикування у проекції на педагогічну діяльність», «колективне інтерпретування».

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій. Аналіз дисертаційного дослідження Хе Їн дозволяє констатувати, що науковий апарат сформульовано коректно; теоретико-методологічна база основних положень є вдалою і продуманою за логікою викладення матеріалу; висновки сформульовані чітко, послідовно, є змістовними й обґрунтованими. Здобувачкою опрацьовано значну кількість наукових джерел (221 найменування, з них 45 іноземними мовами); окреслено позиції щодо наукової новизни кваліфікаційної праці; доведено доцільність використаних теоретичних та емпіричних методів дослідження, результати яких довели ефективність запропонованої методики формування методичної компетентності майбутніх викладачів фортепіано в процесі ансамблевого музикування. Обґрунтованість і достовірність результатів дисертаційного дослідження підтверджується апробацією на міжнародних і вітчизняних конференціях.

Оцінка змісту та завершеності дисертаційного дослідження. Дисертаційна робота складається з трьох розділів. У вступі обґрунтовано актуальність дослідження; визначено мету, об'єкт, предмет та завдання кваліфікаційної праці, концептуальні теоретико-методологічні положення; розкрито наукову новизну й практичну значущість дослідження; подано інформацію про апробацію отриманих результатів дослідження.

У першому розділі «Теоретичні основи дослідження методичної компетентності майбутніх викладачів фортепіано» дисертанткою було опрацьовано достатню кількість наукових джерел з теми дослідження, що надало їй змогу теоретично обґрунтувати поняття «методична компетентність майбутніх викладачів фортепіано в процесі ансамблевого музикування». У дослідженні це – конгломерат набутих знань, умінь, здатності і досвіду їх застосування під час виконання і викладання ансамблевого музикування, що вони опанували в процесі роботи над творами для ансамблів та реалізували у виконавській, репетиційній, інтерпретаційній та художньо-комунікативній та методичній діяльності. Викликає інтерес неординарність наукової думки дослідниці, а саме: аналіз споріднених феноменів, які супроводжують процес формування методичної компетентності надав змогу Хе Їн обґрунтувати ще

одне ключове поняття роботи - «підготовленість майбутніх викладачів фортепіано до компетентної професійної роботи в освітньому процесі навчання ансамблевого музикування школярів». У результаті аналізу досліджень і публікацій, розглянуто зміст понять «метод», «методика», «методична підготовка», «методична самопідготовка», «методична діяльність», «методична самостійність», «методична грамотність», «методична культура». Всі ці поняття дисертантка розглядає в контексті фортепіанної підготовки, що актуалізувало виокремлення функцій методичної компетентності (проектувально-організаційна, гностично-дослідницька, комунікативно-рефлексійна, інтегративно-творча) та кластери фортепіанної підготовки («Мотиви», «Знання», «Комунікації», «Інтерпретація»). Суттєвим результатом дослідження є обґрунтована в роботі структура методичної компетентності, що містить чотири компоненти та конструкти, які складають їх контент.

У другому розділі «Методологічні та методичні засади дослідження і формування методичної компетентності майбутніх викладачів фортепіано в процесі ансамблевого музикування» обґрунтовано чинники, що сприяють та актуалізують формування методичної компетентності майбутніх викладачів фортепіано в процесі ансамблевого музикування (мотиваційно-гедоністичний, соціально-комунікативний, виконавсько-творчий, музично-розвивальний та культурно-ціннісний). На схвальну оцінку заслуговують запропоновані в дисертації методологічні підходи щодо методичної компетентності майбутніх викладачів фортепіано, а саме: мотиваційно-акмеологічний; системно-когнітивний; художньо-комунікативний; герменевтично-синергійний. В роботі виокремлено принципи (активізація уваги на методичний супровід уроків з ансамблевого музикування; розширення сфери знань щодо ансамблевої музичної культури як системного явища; активізація педагогічної уваги на формуванні культури міжособистісної взаємодії; концентрація уваги виконавців на художньо-комунікативній взаємодії; організації пошуку художньо-сміслової домінанти у виконавському діалозі/полілозі; самостійності в методичному забезпеченні інтерпретаційних завдань під час роботи над твором для ансамбля тощо), які, на нашу думку, є дієвими в процесі формування означеного феномену. Також, дисертанткою розроблено педагогічні умови, та представлено логіку їх поетапного впровадження.

У третьому розділі **«Експериментальне дослідження формування методичної компетентності майбутніх викладачів фортепіано в процесі ансамблевого музикування»** подано зміст та процедуру дослідницької експериментальної роботи з діагностики рівня сформованості методичної компетентності майбутніх викладачів фортепіано в процесі ансамблевого музикування. Розкрито особливості організації та методіку проведення

формувального експерименту, наведено переконливі результати та їх аналіз, статистично доведено достовірність змін у показниках здобувачів вищої освіти експериментальної та контрольної груп. Результати дисертаційного дослідження дозволили стверджувати, що розроблена і реалізована в освітньому процесі технологія формування культури самоосвіти майбутнього вчителя музичного мистецтва у вокально-хоровому навчанні та педагогічний супровід її ефективної реалізації відображає певну позитивну динаміку підвищення рівня сформованості культури самоосвіти студента-музиканта під час вокально-хорового навчання, що дає підставу вважати проведене дисертаційне дослідження успішним. Заслужують на увагу розроблені методи формування методичної компетентності майбутніх викладачів фортепіано в процесі ансамблевого музикування: «розробка критеріїв оцінювання»; «повторне оцінювання»; «ескізне опрацювання творів»; «виконавський алгоритм»; «охоплення музичного часу»; «комбінаторно-рольова взаємодія учасників ансамблю»; «створення методичного супроводу»; «діалог з визначенням ціннісного ставлення».

Практична значущість дослідження визначається можливістю застосування отриманих у ході дослідження результатів у практику викладання різних видів ансамблю для майбутніх фахівців спеціальності 025 Музичне мистецтво та 014 Середня освіта (Музичне мистецтво). Окремі теми можуть бути застосовані в курсах викладання методики гри на музичному інструменті (за видами). Пропоновані принципи, методи роботи можуть бути також використані в практиці викладання ансамблевого музикування школярів. Практичної значущості також набувають критерії оцінювання та показники сформованості методичної компетентності майбутніх викладачів фортепіано, а також методи, що мають діагностичну функцію. Цей комплекс, зокрема й розроблені шкали оцінювання можуть бути екстрапольовані на педагогічну діагностику методичної компетентності майбутніх викладачів та майбутніх учителів музичного мистецтва у цілому. Доцільним є застосування пропонованого репертуару для фортепіанних ансамблів, на якому здійснювалося дослідження.

Повнота викладу результатів дослідження в опублікованих працях Результати дослідження відображено в 8 публікаціях автора, з яких 2 – у співавторстві. Із них: 3 – у фахових виданнях України, 5 – апробаційного характеру (1 - зарубіжна). Статті написані українською, англійською та китайською мовами.

Оцінка змісту й оформлення дисертації. За структурою та змістом дисертація відповідає діючим нормативним документам. У тексті дисертації відображено основні положення, результати і висновки здійсненого Хе Їн дослідження.

Дискусійні питання та зауваження Позитивно оцінюючи дисертаційне

дослідження Хе Їн, вважаємо за необхідне висловити деякі побажання і рекомендації:

1. На сторінці 69 вказується про співбесіди з експертною групою. У додатках відсутній опитувальник або перелік питань задля обговорення з такою групою. Незрозуміло, хто в неї входив. Бажано пояснити цей аспект дослідження.

2. У тексті дисертації висловлюється думка стосовно поступового зростання у здобувачів з КНР позитивного ставлення до ансамблевого музикування. Який чинник є домінуювальним, з огляду на те, що таке ставлення відсутнє спочатку.

Висловлені зауваження не знижують загальної позитивної оцінки рецензованої кваліфікаційної наукової праці.

Вважаємо, що представлена дисертаційна робота за актуальністю, науковою новизною і практичною цінністю, обґрунтованістю і достовірністю, отриманих результатів, повнотою їх викладення в опублікованих дисертантом наукових працях відповідає чинним вимогам п.п. 6, 7, 8, 11 «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженому Постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44, а її авторка, Хе Їн, заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії зі спеціальності 014 Середня освіта (Музичне мистецтво).

Рецензент –

кандидат педагогічних наук, доцент,

доцент кафедри

музично-інструментальної підготовки

ДЗ «Південноукраїнський національний

педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»

 Ірина ЛЕВИЦЬКА

